

Η δρ Μαρίζα Μαρθάρη ομιλήτρια στη Διάλεξη της Ελληνικής Αρχαιολογικής Επιτροπής Μεγάλης Βρετανίας με θέμα τον «Προϊστορικό χώρο του Σκάρκου στην Ιο» στο King's College

Σήμερα θα μεταφερθούμε στο Λονδίνο, στην κατάμεστη Αίθουσα Διαλέξεων του King's College όπου η αρχαιολόγος Μαρίζα Μαρθάρη ήταν η ομιλήτρια στην τρίτη και τελευταία για το 2012, διάλεξη της Ελληνικής Αρχαιολογικής Επιτροπής Μεγάλης Βρετανίας, με πρόεδρο την κ. Matti Egon.

Θέμα της ομιλίας η προϊστορική θέση Σκάρκος Ιου, η οποία επιστημονικά αποδόθηκε από την κ. Μαρθάρη το 1985, ενώ το 1986 άρχισαν σωστικές ανασκαφές και αργότερα ακολούθησε συστηματική ανασκαφή από την ίδια έως το 1997. Με τις έρευνες ήλθε στο φως ο μεγαλύτερος έως σήμερα γνωστός οικισμός των μέσων της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού, στα μέσα της 3ης χιλιετίας π.Χ. Ο οικισμός αυτός είναι ιδιαίτερα σημαντικό, όπως επεσήμανε η αρχαιολόγος που έχει πλήρη γνώση του θέματος, έχοντας βιώσει την ανασκαφή, ενώ όπως παρατήρησε, η κατάσταση διατήρησής του είναι μοναδική για το Αιγαίο της 3ης Χιλιετίας π.Χ.

της ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΙΣΤΙΚΑ

Οπως δείχνουν οι, από αέρος, φωτογραφίες, ο οικισμός του Σκάρκου διαθέτει οργανωμένο πολεοδομικό σχέδιο και εντυπωσιακά δώροφα κτίρια. Τα κτίρια διατηρούν τα μορφολογικά τους στοιχεία, δηλαδή τις πόρτες του ισόγειου και του ορόφου, τα παράθυρα, τις κλίμακες, τα ερμάρια, τις κτιστές κασέλες και σε ορισμένες περιπτώσεις και τα πλακόστρωτα δάπεδα των ορόφων. Ο οικισμός διαθέτει και σύστημα απορροής των ομβρίων υδάτων. Τα κινητά ευρήματα βρέθηκαν στη θέση τους κατά την ανασκαφή και είναι επίσης εξαιρετικά διατηρημένα. Πρόκειται για σφραγίδες και ενσφράγιστα αντικείμενα, μαρμάρινα ειδώλια, μεταλλικά, οστέινα και λίθινα σκεύη και εργαλεία και εντυπωσιακά πάλινα αγγεία, ύψους έως 1,30 μ. Τα αγγεία α-

ποκαθίστανται ολόκληρα μετά τη συντήρηση, πράγμα εξαιρετικά σπάνιο, δεδομένου ότι το σύνθημα είναι να ευρισκονται θραύσματα μόνο αγγείων στις θέσεις της 3ης χιλιετίας π.Χ. Τα κινητά ευρήματα στεγάζονται στο σύγχρονο Αρχαιολογικό Μουσείο της Ιου που άνοιξε για το κοινό το 1999.

«Με την ανασκαφή στον Σκάρκο», όπως η αρχαιολόγος Μαρίζα Μαρθάρη εξήγησε στο υψηλού επιπέδου ακροατήριο «αποκτάται μια πλήρης εικόνα για τις δομές των κοινωνιών που δημιούργησαν τον Κυκλαδικό "Πολιτισμό", ο οποίος ήταν γνωστός έως πρόσφατα αποσπασματικά, κυρίως από ευρήματα νεκροταφείων και μάλιστα συλημένων». Ο τίτλος της ομιλίας της ήταν «Ο προϊστορικός χώρος του Σκάρκου στην Ιο - Νέοι οριζόντες για την αρχαιολογία των Κυκλάδων», έγινε δε στην αγγλική από τη δρ Μαρίζα Ε. Μαρθάρη, τ. Εφορο της Ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Έγινε την Τετάρτη 14 Νοεμβρίου, ώρα 7 μ.μ. στο Great Hall, στο King's College του Λονδίνου.

Ο λόφος του Σκάρκου δεσπόζει της εύφορης πεδιάδας που πλαισιώνει το ασφαλές και ευρύχωρο λιμανάκι της Ιου, της οποίας η Χώρα Ιου βρίσκεται (φωτο) χαμηλότερα από τον Σκάρκο και κοντύτερα προς τη θάλασσα. Το κάτω μέρος του λόφου περικυκλώναν ξερολιθιές του αγροτικού τύπου της υπαίθρου μας, ενώ το επάνω μέρος ήταν κενό και βραχώδες. Η δρ Μαρίζα Μαρθάρη, όπως επιώθησε ήδη, μετά τις πρώτες επιφανειακές έρευνες του 1985, το 1986 άρχισε εκ μέρους της ΚΑ' Εφορείας Αρχαιοτήτων την ανασκαφή του χώρου, πρώτα σωστική και στη συνέχεια συστηματική, έως και το 1997. Από το 2003-2009 έγινε το έργο ανάδειξης του χώρου υπό τη διεύθυνσή της, εντεταγμένο στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και το 2008 έλαβε το Πρώτο Βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς, στην κατηγορία «Συντήρηση Αρχαίων Χώρων» από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή

Nostra. Ο σημαντικός αυτός αρχαιολογικός χώρος καλύπτει όλο το επάνω μέρος του λόφου και αποτελεί τον πρώτο οικισμό της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού, δηλαδή των μέσων της 3ης χιλιετίας π.Χ., χίλια χρόνια παλαιότερος από τον οικισμό στο Ακρωτήρι της Θήρας.

Οπως κατέγραψαν τα θερμά χειροκροτήματα, μετά το τέλος της ομιλίας και η μακριά σειρά για συγχαρητήρια στην ομιλήτρια, η διάλεξη γοήτευσε, όπως την έδωσε η δρ Μαρθάρη, διότι ανέδειξε πολύ συστηματικά και γλαφυρά το μοναδικό, καταπληκτικό αυτό μνημείο, το οποίο δεν είναι ακόμη εύρως γνωστό. Ο professor Lord Renfrew, ο οποίος έχει κάνει επίσης σημαντικές ανασκαφές στο Αιγαίο, ευχαρίστησε την ομιλήτρια για την ανάδειξη της εξαιρετικής ιδιαιτερότητας του χώρου και για τα σπάνια ευρήματα τα οποία παρουσίασε στην ομιλία της με ζωντάνια και λεπτομέρειες. Προλόγισε ο professor Roderick Beaton, που κατέχει την Έδρα «Κοραΐς» στο King's College, είναι δε διευθυντής του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών. Την ομιλήτρια παρουσίασε η ακαδημαϊκός σύμβουλος της Ελληνικής Αρχαιολογικής Επιτροπής Μεγάλης Βρετανίας professor Irene S. Lemos, του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.

Τη διάλεξη τίμησε με την παρουσία του ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Με-

Αριστερά: Ο καθηγητής Lord Renfrew ευχαρίστησε για τη γλαφυρή ομιλία της τη δρ Μαρθάρη από το βήμα. **Στο μέσον:** Η πρόεδρος της Ελληνικής Αρχαιολογικής Επιτροπής Μεγάλης Βρετανίας κ. Matti Egon συζητά με τον Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγόριο. **Δεξιά:** Αναμνηστική «οικογενειακή» φωτογραφία με τον Αρχιεπίσκοπο κ. Γρηγόριο, τον Nicholas και τη Matti Egon και μερικούς από τους 11 υπότροφους της επιτροπής: Γεώργιο Μακρή, Βασιλική Μπρούμα, Ελένη Καρούζου και Χριστίνα Μαρίνη.

Επάνω: Ο λόφος του Σκάρκου δεσπόζει πάνω από τη Χώρα της Ιου και το ασφαλές λιμάνι της (εστάλη από τη δρ Μ. Μαρθάρη). **Δεξιά:** Η ομιλήτρια αρχαιολόγος δρ Μαρίζα Μαρθάρη στο βήμα της Αίθουσας στο King's College, με ανθοδέσμη στα ελληνικά χρώματα (φωτογραφίες Κατερίνα Καλογεράκη, 14/11/12, London).

γάλης Βρετανίας κ.κ. Γρηγόριος. Παρέστη, επίσης, η δρ Βικτώρια Σολομωνίδου από την ελληνική πρεσβεία, εκπροσωπώντας τον νέο πρέσβη της Ελλάδος στο Λονδίνο κ. Κωνσταντίνο Μπίκα. Λόγω του μεγάλου ενδιαφέροντος του αρχαιολογικού θέματος καθηγητές από διάφορα πανεπιστήμια παρακολούθησαν τη διάλεξη όπως ο καθηγητής Peter Warren από το Πανεπιστήμιο του Bristol, ο καθ. Oliver

Dickinson του Durham, η δρ Olga Krzyszkowska, υποδιευθύντρια του Ινστιτούτου Κλασικών Σπουδών, με την οποία η Επιτροπή συνεργάστηκε για τη Διάλεξη του Ιουνίου, την πρώτη που έγινε στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων Λονδίνου. Παρέστησαν, επίσης, η καθηγήτρια και ιστορική συγγραφέας Judith Herrin, ο dr Alan Johnson (UCL), ο ιστορικός ερευνητής κ. William St. Clair και πολλοί άλλοι. Ευχαριστίες και συγχαρητήρια δόθηκαν στην κ. Matti Egon, πρόεδρο της Ελληνικής Αρχαιολογικής Επιτροπής Μεγ. Βρετανίας, στον διεθνή ζωγράφο Nicholas Egon και στα άλλα μέλη της Επιτροπής, επίσης παρόντα, την κ. Εντιμή Leventis, τον καθηγητή Κώστα Γραμμένο, τον καρδιοχειρουργό Γεώργιο Γερούλανο με τη σύζυγό του την κ. Ζέττα Πολυχρονιάδου, γραμματέα της Επιτροπής, τον αρχιτέκτονα κ. Πάνο Αρβανιτάκη, τον κ. Γιάννη Μακρή της Eurobank με τη σύζυγό του και μέλη της ελληνικής παροικίας.

Πολλοί φοιτητές, Έλληνες και ξένοι, παρακολούθησαν την ομιλία, ήταν δε

παρόντες και οι περισσότεροι από τους 11 φετινούς υποτρόφους της Επιτροπής της οποίας το πολύτιμο έργο, βοηθώντας φοιτητές Έλληνες στις μεταπτυχιακές σπουδές τους, διευρύνει τους οριζόντες τους και μαζί τις μορφωτικές σχέσεις με την Αγγλία.

Όσο για τον Σκάρκο, που εποπτεύει την πανέμορφη νήσο Ιο, είναι πάντα εκεί και περιμένει μελετητές και επισκέπτες τώρα που γίνεται ευρύτερα γνωστός. Η αρχαιολογία είναι ένα κεφάλαιο που πρέπει να προσέξει η πολιτεία, διότι προσελκύει ξένους και καλλιέργει δεσμούς επιστροφής...